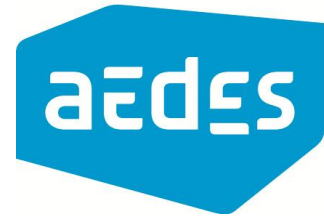

Datum
27 mei 2015

Kenmerk
BBPZ/MCal/ALuij /15-069

vereniging van
woningcorporaties

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Algemene Commissie voor Wonen en Rijksdienst

Koningin Julianaplein 10
2595 AA Den Haag
Postbus 93121
2509 AC Den Haag

088 233 37 00
aedes@aedes.nl
www.aedes.nl

Onderwerp
Integriteit bij woningcorporaties

KvK 40478218

Geachte leden van de commissie Wonen en Rijksdienst,

Op 28 mei aanstaande voert u een plenair debat over het onderwerp integriteit bij woningcorporaties. Door middel van deze brief stelt Aedes u graag op de hoogte van het belang dat de sector aan dit onderwerp hecht en de initiatieven die de afgelopen periode in dit verband zijn ontplooid.

1. Inleiding

De Minister voor Wonen en Rijksdienst geeft in zijn brief van 18 mei jongstleden naar aanleiding van vragen (2015Z03987) van uw Kamer een schets van de stand van zaken met betrekking tot het onderwerp integriteit. Hij komt tot een gemengd beeld.

De minister constateert dat er een aantal positieve signalen valt waar te nemen. Zo heeft het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) op grond van onderzoek in 2010 geconstateerd dat corporaties het onderwerp integriteit actief oppakken en dat zij voornemens zijn verdere verbeteringen door te voeren. Daarnaast stelt de minister op grond van een onderzoek van Intraval vast dat geen sprake is van verwevenheid van de corporatiesector met de georganiseerde criminaliteit.

Tevens refereert hij aan het feit dat via het in 2009 ingestelde Meldpunt Integriteit Woningcorporaties nog geen meldingen tot strafrechtelijk onderzoek aanleiding hebben gegeven. Daarnaast neemt het aantal meldingen én de ernst er van gestaag af.

Het CFV heeft bij 27 corporaties onderzoek gedaan naar de rol van tussenpersonen en adviseurs bij derivatentransacties. Het CFV stelt dat corporaties nog niet altijd de rol van tussenpersonen en adviseurs voldoende kunnen beoordelen. De minister maakt de kanttekening dat het niet duidelijk is of het beeld maatgevend is voor de hele corporatiesector. Overigens hebben de woningcorporaties waar

het optreden van tussenpersonen of adviseurs vragen opriep, allen zelf een onderzoek ingesteld. Ook hebben zij de samenwerking met betrokkenen beëindigd. Corporaties zijn zich veel bewuster geworden van de risico's van derivatentransacties via tussenpersonen en daar zeer terughoudend mee geworden.

Over de situatie met betrekking tot Toezichtbelemmerende Bepalingen in geval van derivaten spreekt de minister zijn zorg uit. Hij geeft aan dat hij het van groot belang acht dat de sector blijvend aandacht houdt voor integriteitsskwesties. Aedes onderschrijft dit belang zonder voorbehoud.

2. Initiatieven Aedes

Aedes zet zich al langere tijd in om integriteitsschendingen te voorkomen. Zo nam Aedes het initiatief voor de kwaliteitstoets ('fit & propertest') voor bestuurders en commissarissen van corporaties in de nieuwe Woningwet. Ook is er inmiddels een verplicht systeem voor verplichte Permanente Educatie voor corporatiebestuurders. En Aedes ontwikkelt instrumenten voor corporaties om hun beleid op het financiële gebied verder te professionaliseren, zoals een model-beleggingsstatuut voor corporaties.

AedesCode

Leden van Aedes zijn gebonden aan de AedesCode. Deze bevat normen voor het handelen van de leden. Hiermee laten corporaties zien waarvoor zij staan, waarop zij aanspreekbaar zijn en dat zij zich willen verantwoorden naar hun maatschappelijke omgeving. De Governancecode Woningcorporaties vormt integraal onderdeel van de AedesCode. Bij de recente herziening van de Code, waarmee de leden van Aedes in april 2015 hebben ingestemd, hebben cultuur en gedrag, als aanvulling op de inmiddels uitgebreide regelgeving, een belangrijke plaats gekregen.

Op grond van de AedesCode en Governancecode beschikt ieder lid van Aedes over:

- Een regeling inzake tegenstrijdige belangen en nevenfuncties voor bestuurders en commissarissen;
- Een klokkenluidersregeling;
- Een openbaar integriteitsbeleid en een integriteitscode;
- Een toetsingskader waarin wordt vastgelegd welke criteria worden gehanteerd bij het doen van (des-)investeringen en het aangaan van verbindingen.

In de nieuwe Governancecode zijn aanvullende bepalingen opgenomen over:

- *Customer Due Diligence* onderzoek, onder andere bij de aan- en verkoop van vastgoed;
- Het inrichten van een incidentenregister;
- Oordeels- en besluitvorming in relatie tot mogelijke tegenstrijdige belangen;
- Houding en gedrag in besluitvormingsprocessen.

Toetsing naleving AedesCode

Aedes staat voor een strengere aanpak van problemen onderling, onder de volledige erkenning dat zelfregulering een groot goed is, maar dat als het niet werkt er een norm gesteld mag worden. Belanghebbenden die menen dat een corporatie handelt in strijd met de AedesCode kunnen zich richten tot de onafhankelijke Commissie AedesCode onder voorzitterschap van de heer Wim Deetman.

De Commissie AedesCode beoordeelt de klacht en adviseert het bestuur ter zake. Een aantal leden heeft naar aanleiding van uitspraken van de commissie AedesCode de nodige aanpassingen gedaan waardoor zij weer in *compliance* zijn met de Code. Zo nodig treft het Aedes-bestuur maatregelen tegen een lid dat in strijd met de code handelt. Dit kan uiteindelijk leiden tot eenzijdige beëindiging van het lidmaatschap, hetgeen de afgelopen jaren, onder anderen naar aanleiding van het feit dat een lid geen visitatie wilde laten uitvoeren, inderdaad een aantal maal is voorgekomen.

Toolkits en aanvullende initiatieven

Aedes heeft voor corporaties een *toolkit* laten ontwikkelen. Hiermee kunnen corporaties onder anderen zelf integriteitsbeleid ontwikkelen, integriteitsdilemma's bespreken en klokkenluidersregelingen inzien. Ook vindt nauw overleg en kennisuitwisseling plaats met BIOS, Bureau Integriteit Openbare Sector.

Daarnaast heeft Aedes medio 2014 een traject opgestart voor een cultuurverandering binnen de vereniging in de zin dat men elkaar aanspreekt. Het hebben van regels en instrumenten is noodzakelijk, gewenst gedrag is nog belangrijker. Binnen de vereniging is een klankbordgroep Cultuur en gedrag actief. Deze heeft een intervisietraject opgezet. Doel is om binnen de vereniging te komen tot gedeelde waarden en gedrag.

Naast bovengenoemde codes en regelingen heeft Aedes nog een aantal andere initiatieven ontplooid. Wij noemen hier het Handboek Integriteitsbeleid Woningcorporaties en het Handelingskader Opdrachtgeverschap Woningcorporaties. De Commissie AedesCode gebruikt deze handreikingen bij het beoordelen van het handelen van leden.

Transparantie

Sinds 2013 is er de Aedes-benchmark. Benchmarken gaat over meten, vergelijken en verbeteren. Hiermee kunnen corporaties onderling vergelijken hoe ze hun bedrijfsvoering ingericht hebben en leren ze van elkaar om efficiënter te werken. Aedes stimuleert benchmarking: een branche die transparant is in zijn prestaties, toont zich aanspreekbaar en betrouwbaar. De benchmark wordt daarom doorontwikkeld om nog meer inzicht te geven in de prestaties van woningcorporaties.

Aedes ontwikkelt bovendien met corporaties en stakeholders een 'transparantietool' die eind dit jaar gereed is voor de hele sector. Daarin worden de financiële positie en financiële effecten van mogelijke beleidskeuzes van corporaties op een voor gemeenten en bewoners begrijpelijke wijze transparant gemaakt. Daarnaast geeft de transparantietool stakeholders inzicht en biedt hen de mogelijkheid in gesprek te gaan over de beleidskeuzes van corporaties. Momenteel wordt de transparantietool in pilots uitgetest.

3. Samenvatting

Corporaties zijn werkzaam ten behoeve van publieke doelstellingen met maatschappelijk bestemd vermogen. Het belang van het onderwerp integriteit bij corporaties kan dan ook niet worden overschat. Wij hebben in dit verband tal van initiatieven ontwikkeld. Ik verwijs korthedshalve naar het bovenstaande.

De buitenwereld verwacht terecht dat de corporatiesector de hoogste prioriteit geeft aan het onderwerp integriteit en transparantie en mag de sector daar ook op aanspreken. Wij zullen ons tot het uiterste blijven inspannen om integriteit in deze maatschappelijk belangrijke sector te blijven waarborgen. Aedes is uiteraard graag bereid tot een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'C' followed by a horizontal line that extends to the right.

Ir. M.A.E. Calon

Voorzitter